

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
**ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ
І КРАЄЗНАВСТВА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ**

вул. Н. Левицького, 4, м. Полтава, 36014, тел/факс: 52-49-86, 50-23-66, 60-60-95
E-mail: poltavatourcenter@gmail.com [http:// poltavatourcenter.pl.ua](http://poltavatourcenter.pl.ua)
р/р 35413001063520 ГУДКСУ в Полтавській області МФО 831019 код ЗКПО 23277164

24.10.2018 № 01-14/377

На № _____ від _____

Керівникам органів управління
освітою райдержадміністрацій,
виконкомів міських рад,
об'єднаних територіальних громад

Керівникам закладів позашкільної
освіти

Керівникам закладів освіти
інтернатного типу

Керівникам закладів професійної
(професійно-технічної) освіти

Керівникам закладів освіти,
при яких діють музеї

*Про Порядок проведення заочного та
очного етапів обласного туру Всеукраїнського
конкурсу екскурсоводів музеїв навчальних
закладів «Край, в якому я живу»*

Полтавський обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді надсилає Порядок проведення заочного та очного етапів обласного туру Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв навчальних закладів «Край, в якому я живу».

Просимо довести зміст даного листа до відома керівників закладів освіти, при яких діють музеї, що беруть участь у щорічному конкурсі.

Остаточні умови щодо проведення очного етапу обласного туру конкурсу будуть повідомлені додатково.

Зазначений Порядок проведення розміщений на сайті ПОЦТКУМ [http:// poltavatourcenter.pl.ua](http://poltavatourcenter.pl.ua) у розділі «Музейна робота».

Методичну допомогу та додаткову інформацію можна отримати за телефонами: (0532) 60-60-95, 52-49-86, 066-907-97-67, контактна особа – Ярошенко Юлія Олександрівна.

Директор

підписано

С.В. Комісар

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ
заочного та очного етапів обласного туру Всеукраїнського конкурсу
екскурсоводів музеїв навчальних закладів «Край, в якому я живу»

I. Загальні положення

1. Цей порядок визначає зміст організації та проведення у 2018-2019 роках обласного туру Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв навчальних закладів «Край, в якому я живу» (далі – обласний тур конкурсу, конкурс). Обласний тур конкурсу проводиться відповідно до Положення про Всеукраїнський конкурс екскурсоводів музеїв навчальних закладів «Край, в якому я живу», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 21.09.2016 № 1129 та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 07.10.2016 за № 1340/29470 та листа Міністерства освіти і науки України від 04.10.2018 № 3-990.

2. Конкурс проводиться з метою виховання у дітей та молоді любові до рідного краю, бережливого ставлення до історії, духовної спадщини українського народу, природного довкілля; розвитку музейної справи у загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладах (далі – навчальні заклади).

3. Основними завданнями конкурсу є:

- залучення учнівської молоді до туристсько-краєзнавчої, пошуково-дослідницької та екскурсійної роботи;
- поглиблення знань учнів про історико-культурну спадщину народу, про події та історичні постаті, що мали вплив на суспільні, політичні процеси та економічний розвиток краю чи України;
- формування наукових основ і практичних навичок дослідження та збереження історико-культурної спадщини, вивчення стану природних об'єктів рідного краю, природоохоронної діяльності;
- поглиблення знань щодо методів і форм музейної роботи, засобів популяризації музейних колекцій;
- підвищення загальноосвітнього рівня учнів, оволодіння вміннями працювати з першоджерелами, іншими історичними документами, обробляти, аналізувати та представляти інформацію;
- використання у навчально-виховному процесі матеріалу, зібраного під час походів, краєзнавчих експедицій та екскурсій; популяризація краєзнавчих знань; підтримка обдарованої молоді та створення умов для її розвитку.

4. Конкурс проводиться на добровільних засадах і є відкритим для учнів навчальних закладів.

II. Учасники конкурсу

У конкурсі беруть участь учні (вихованці) закладів загальної середньої освіти, вихованці (учні, слухачі) закладів позашкільної освіти, учні (слухачі) закладів професійної (професійно-технічної) освіти (далі – учасники), які є екскурсоводами музеїв закладів освіти.

III. Організатори конкурсу

Загальне керівництво обласного туру конкурсу здійснює Департамент освіти і науки Полтавської облдержадміністрації. Організаційне та методичне забезпечення проведення обласного туру конкурсу здійснює Полтавський обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді.

IV. Строки і порядок проведення конкурсу

1. Обласний тур Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв навчальних закладів «Край, в якому я живу» проводиться у два етапи:

- заочний – з 1 листопада 2018 року по 8 січня 2019 року;
- очний – 30-31 січня 2019 року у м. Полтаві.

Полтавський обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді підводить підсумки обласного туру конкурсу до 07 лютого 2019 року.

2. У конкурсі беруть участь юні екскурсоводи, які представляють:

- військово-історичні музеї;
- історичні, історико-краєзнавчі, історико-етнографічні музеї;
- краєзнавчі музеї.

3. Для участі у заочному етапі обласного туру конкурсу **не пізніше 8 січня 2019 року** учасникам слід направити на поштову адресу Полтавського обласного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді (вул. Нечуя-Левицького, 4, м. Полтава, 36014) такі документи та матеріали:

- заявку на участь в обласному турі Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв навчальних закладів «Край, в якому я живу» за формою додатка 1. Заявка подається на електронному (у форматі RTF) та паперовому носіях;

- презентації екскурсій, виконані у «Microsoft Office Power Point», на електронних і паперових носіях, виконаних згідно з Вимогами до змісту та оформлення матеріалів Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв навчальних закладів «Край, в якому я живу» (додаток 2). Кожна екскурсія подається на окремих дисках, які обов'язково маркуються;

- лист органів управління освітою райдержадміністрацій та виконкомів міських рад, об'єднаних територіальних громад, закладів освіти обласного підпорядкування, закладів професійної (професійно-технічної) освіти щодо участі екскурсоводів музеїв в обласному турі конкурсу.

Усі матеріали подаються державною мовою.

4. Очний етап обласного туру конкурсу відбудеться **30-31 січня 2019 року** у м. Полтаві.

Незалежно від результатів заочного етапу в очному етапі беруть участь по одному екскурсоводу від військово-історичного, історичного, історико-краєзнавчого, історико-етнографічного музею, краєзнавчого музею згідно попередніх заявок на участь.

Під час проведення очного етапу будуть працювати 3 секції відповідно до профілів музеїв. Секції забезпечуються мультимедійною технікою.

Учасник презентує оглядову екскурсію музеєм, тривалість виступу до 10 хвилин. Екскурсія складається з таких частин: вступ (до 1 хвилини), власне

екскурсія (до 7 хвилин), висновки (до 1 хвилини). Після виступу екскурсовода – дискусія до 2 хвилин, яка включає відповіді на запитання журі конкурсу.

Зміст та послідовність виступу мають відповідати тексту екскурсії, поданому на заочний етап.

Виступ екскурсовода музею супроводжується презентацією, та, за потреби, учасником може бути використаний будь-який інший вид наочності (фотографії, графіки, діаграми, фрагменти відеофільмів, аудіо записи, археологічні, геологічні та етнографічні знахідки тощо). Учасник може застосовувати указку (лазерну указку).

Стиль одягу – діловий. Але учасник може підібрати одяг відповідно до теми презентованої екскурсії.

У своєму виступі екскурсовод має творчо поєднувати показ і розповідь, звертаючись до глядачів як до екскурсантів; послідовно презентувати музейну експозицію, звертаючи увагу на найбільш цікавіші чи значимі експонати. Екскурсія може бути доповнена цитатами, уривками з художніх творів для більшої образності виступу, але не бути перенасиченою ними.

Наприкінці виступу екскурсовод може звернутися до аудиторії із 2-3 запитаннями щодо почутого і побаченого під час екскурсії, наприклад: «Який музейний експонат найбільше привернув вашу увагу? Чому?», «Яка версія про заснування села здається вам найбільш вірогідною?» і т.д.

5. Умови щодо місця роботи секцій, проживання, харчування учасників конкурсу будуть повідомлені додатково.

6. Журі обласного туру конкурсу розглядає подані учасниками матеріали на заочний етап і дає їм оцінку відповідно до критеріїв п.п. 3.2 Вимог до змісту та оформлення матеріалів конкурсу.

Під час проведення очного етапу журі оцінює виступи екскурсоводів методом експертної оцінки відповідно до критеріїв п.п. 3.3 Вимог до змісту та оформлення матеріалів конкурсу.

V. Журі конкурсу

1. Журі обласного туру конкурсу формується з числа представників педагогічних і науково-педагогічних працівників, представників методичних установ сфери освіти, а також працівників державних, комунальних музеїв та музеїв, засновниками яких є органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи (за згодою).

Персональний склад журі обласного туру конкурсу затверджується наказом Полтавського обласного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді.

2. До складу журі конкурсу не можуть входити особи, що є близькими особами учасників конкурсу.

3. Кількість членів журі не повинна перевищувати третини від кількості учасників, але не бути меншою ніж п'ять осіб.

До складу журі входять голова, секретар та члени журі.

4. Журі очолює голова, який організовує та проводить засідання журі, бере участь у визначенні переможців і призерів конкурсу, затверджує список переможців і призерів конкурсу.

5. Члени журі конкурсу:

- забезпечують об'єктивність оцінювання конкурсних проектів учасників конкурсу;
- заповнюють протоколи, подають секретареві оцінки виступу кожного учасника в балах;
- визначають переможців і призерів.

6. Секретар журі оформляє документи і матеріали, систематизує, зберігає їх.

VI. Підведення підсумків

1. Підсумки обласного туру конкурсу підводяться окремо для кожного профілю музеїв.

Підсумки обласного туру конкурсу затверджуються наказом Департаменту освіти і науки Полтавської облдержадміністрації.

2. Переможці та призери обласного туру конкурсу визначаються журі за сумою набраних балів у заочному та очному етапах у співвідношенні 1:2:3, і їхня кількість може складати 50 % від кількості учасників.

3. Переможцями та призерами обласного туру конкурсу є учасники, які набрали найбільшу суму балів у заочному та очному етапах.

Учасник не може бути визнаний переможцем, якщо він не набрав у сумі 75 балів. Призерами (II, III місця) не можуть бути визнані учасники, якщо вони не набрали у сумі 60 балів.

За умови, коли два і більше учасники набрали однакову кількість балів, вище місце посідає учасник, який набрав більшу кількість балів в очному етапі, а за рівності і цього показника – місце розподіляється між учасниками.

4. Переможці обласного туру конкурсу на підставі рішення журі нагороджуються грамотами Департаменту освіти і науки Полтавської облдержадміністрації та призами.

Призери обласного туру конкурсу на підставі рішення журі нагороджуються дипломами Департаменту освіти і науки Полтавської облдержадміністрації.

5. Три переможці обласного туру конкурсу візьмуть участь у II (Всеукраїнському) турі Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв навчальних закладів «Край, в якому я живу», що відбудеться у березні 2019 року в м. Тернополі.

VII. Фінансування

Витрати на проведення та організацію огляду здійснюються за рахунок коштів, не заборонених чинним законодавством України.

Директор Полтавського обласного
центру туризму і краєзнавства
учнівської молоді

підписано

С.В. Комісар

Додаток 1
до Порядку проведення обласного туру
Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів
музеїв навчальних закладів
«Край, в якому я живу»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник організації (установи),
що направляє конкурсні матеріали
_____ ПІБ
М.П.

Заявка
на участь в обласному турі Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв
навчальних закладів «Край, в якому я живу»

_____ (назва адміністративно-територіальної одиниці, закладу освіти тощо)

№	Найменування організації (закладу освіти, установи), що направляє учасника	Назва музею при закладі освіти, його профіль	Прізвище, ім'я екскурсовода-учасника, клас (назва гуртка чи творчого об'єднання)	Тема презентації екскурсії	Прізвище, ім'я, по батькові (повністю) керівника, місце роботи, посада, контактний e-mail та телефон (обов'язково)

Директор

підписано

С.В. Комісар

Додаток 2
до Порядку проведення обласного туру
Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів
музеїв навчальних закладів
«Край, в якому я живу»

**Вимоги до змісту та оформлення матеріалів заочного та очного етапів
обласного туру Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів
музеїв навчальних закладів «Край, в якому я живу»**

Матеріали, що надійдуть на Конкурс, розподіляються за профілями музеїв:

- військово-історичні музеї;
- історичні, історико-краєзнавчі, історико-етнографічні музеї;
- краєзнавчі музеї.

Відповідно до зазначеного розподілу формуються секції Конкурсу.

Конкурсні матеріали музеїв, експозиції яких не відповідають вимогам Методичних рекомендацій щодо засад діяльності музеїв історичного профілю дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладів (лист МОН України від 22.05.2015 № 1/9-255) та вимогам, зазначеним у листі МОН України від 20.08.2018 № 1/9-500, до участі в обласному конкурсі допускаться не будуть.

Матеріали, подані на конкурс, мають відповідати таким вимогам до змісту та оформлення:

1. Текстовий опис оглядової екскурсії

1.1 Вступ:

- * подати короткі загальні відомості про історію створення музею, загальний його зміст, перелік та зміст основних його розділів;
- * вказати назви організацій, з якими навчальний заклад співпрацює у музейній справі. Важливо вказати тривалість екскурсії, місце початку та закінчення екскурсії;
- * дати перелік назв тематичних екскурсій із зазначенням тривалості та на які вікові категорії вони розраховані.

1.2. Основна частина:

- * має послідовно розкрити зміст експозиції музею – сутність вступної частини експозиції, зміст та виховну спрямованість окремих розділів, акцентувати увагу на найбільш важливих музейних предметах та їхніх особливостях;
- * коротко розкрити форми роботи із надходження музейних предметів до музею;
- * навести приклади запитань, які допомагають відвідувачам краще запам'ятати інформацію про почуте і побачене під час екскурсії.

1.3. Висновок стосується:

- * змісту екскурсії в цілому;
- * окремих коментарів про зміст музейної експозиції;
- * прикладів форм та засобів популяризації музейної колекції (екскурсії, друковані, усні, відео тощо).

Текстовий опис екскурсії повинен мати об'єм до 7 сторінок друкованого тексту та, за необхідності, додаток на 1 сторінку (приклад запитання до слухачів, інша важлива на ваш погляд інформація) за наступними параметрами: документ Microsoft

Word, шрифт Times New Roman – 14 pt, інтервал – 1,0-1,5 на аркушах А-4. Нумерація сторінок наскрізна.

2. Презентація оглядової екскурсії на електронних носіях

2.1. Презентація оглядової екскурсії музеєм навчального закладу повинна бути виконана в програмі «Microsoft Office Power Point» на диску CD-R/RW.

Звертаємо увагу, що ми готуємо саме презентацію оглядової екскурсії, а не звіт про діяльність музею!

Презентація має містити на перших слайдах фотографії загального огляду експозиції, далі демонструються фото окремих розділів, і потім власне екскурсія окремими експозиційними розділами музею.

Рекомендується не перевантажувати презентацію текстовою інформацією (текст екскурсії не повинен дублюватися на слайдах), але її повинно бути достатньо для коментування ілюстративного матеріалу: карт, схем, малюнків, фотографій тощо (необхідно подати підписи до того, що глядач бачить на екрані, бажано із зазначенням дат, короткої інформації про шляхи надходження до музею).

Необхідно зменшувати розмір графічних файлів, що вносяться в презентацію, для безперебійної роботи комп'ютерів при їх демонстрації. Загальний розмір презентації – до 50 Мб.

2.2. На першому слайді презентації відображаються:

- * повна назва закладу освіти, його підпорядкування;
- * назва Конкурсу;
- * профіль музею: військово-історичний, історичний, історико-краєзнавчий, історико-етнографічний, краєзнавчий;
- * назва екскурсії (символічна, літературна, але не повинна дублювати назву Конкурсу);
- * виконавець (прізвище, ім'я, клас чи гурток, творче об'єднання);
- * педагогічний (науковий) керівник (П.І.Б. повністю, місце роботи, посада, контактний телефон).

2.3. Час демонстрації презентації та ведення екскурсії не повинен перевищувати 10 хв.

3. Оцінювання конкурсних матеріалів (заочний), проведеної учасниками екскурсії (очний)

3.1. Члени журі оцінюють конкурсні матеріали та проведення учасниками Конкурсу оглядових екскурсій методом експертної оцінки відповідно до критеріїв.

3.2. Критерії оцінювання оглядової екскурсії на електронних носіях
(у заочному етапі)

№ з/п	Критерії	Кількість балів
1.	Загальні дані про музей: назва музею, його підпорядкування, тематика, назва екскурсії, перелік основних розділів експозиції, на який вік слухачів розрахована екскурсія, перелік об'єктів показу, час на їх огляд	2
2.	Демонстрація об'єктів показу: науковість, доступність, послідовність, збалансованість показу музейних предметів (основні – допоміжні)	6
3.	Наявність архівних документів, фото, схем, малюнків тощо;	5

	загальні види та окремі складові експозиції. Авторство фотознімків або їхні джерела	
4.	Відповідність слайдів тексту екскурсії	5
5.	Перелік використаних джерел та літератури	2
Всього		20

3.3. Критерії оцінювання проведеної учасником оглядової екскурсії
(в очному етапі)

№ з/п	Критерії	Кількість балів
1.	Повнота розкриття змісту екскурсії	12
2.	Творче поєднання показу і розповіді	12
3.	Рівень володіння матеріалами експозиції	12
4.	Майстерність екскурсовода: вміння чітко, логічно, послідовно презентувати музейну колекцію	14
5.	Культура мовлення: володіння літературною мовою та мовними засобами, образність, вдале використання цитат, епітетів, порівнянь тощо	10
6.	Вміння спілкуватися з відвідувачами (слухачами)	10
7.	Загальний художній та естетичний рівень продемонстрованої експозиції	10
Всього		80

Разом (сума балів) у заочному та очному етапах:

100

Директор

підписано

С.В. Комісар